

Egy rákoskereszturi könyvtárosnő módszerei és tapasztalatai

Amikor megláttam A KÖNYVTÁROS májusi számának címlapját — a »Bubuhan Karinsakova új könyveket hozott a juhászoknak« aláírású képet — éreztem, hogy elpirulok örömben, mert arra gondoltam: én is így viszem a tszcs-ék földjeire a könyveket, mint a szovjet könyvtárosnő Kirgizia legelőire. Hogyan indultam el a dolgozó parasztok közé a könyvekkel? Az úgy történt, hogy tavaly a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központjától megkaptuk Artyemjevnek »Egy falusi könyvtáros feljegyzései« c. füzetét. Elolvastuk, megbeszéltük és a szovjet könyvtáros feljegyzései alapján a dolgozó parasztok közt megkezdtem a munkát.

Első ízben az I. típusú Béke-tszcs földjére mentem, egy órát gyalogoltam, amíg kiértem. Szívesen fogadtak. Tetszett nekik, hogy olyan messzire utánuk mentem. Ebédidő alatt felolvastam a tszcs dolgozóinak. Ezt többször is megismélttem, de aztán beköszöntött a rossz idő. Ekkor kapcsolatot teremtettem a tanács mezőgazdasági osztályával és feljegyeztem, hogy melyik tszcs intéző bizottsága mikor és hol tart ülést. Elmentem ezekre az értekezletekre és ott szakmai cikkeket meg szépirodalmi művek részleteit olvastam fel. Együttal magammal vittem ezekre a gyűlésekre 20—25 kötet könyvet is és a kijelölt könyvtárkezelőnél hagytam az odavitt köteteket. Így sikerült minden tszcs-ben könyvállomást létesítenem, összesen ötöt. A tszcs-könyvállomások számára a főagronómus és a főállatorvos segítségével válogattam ki a könyveket.

A Béke-tszcs intézőbizottságának első ízben az *Agrártudomány* c. lapból olvastam fel a kacsá és a liba szerződéses hizlalásáról, továbbá a silőzásról szóló cikkeket. Ugyanekkor felolvastam még Móricz Zsigmond remek novelláját *»A birka itató válut«*. Próbálkozásom sikerült — kértek, hogy máskor is látogassak el hozzájuk.

A Kossuth-tszcs vezetőségével nem volt ilyen szerencsém. Nagyon hűvösen fogadtak, noha az elnökek előre megbeszéltem a látogatást. Úgy éreztem, hogy legjobban szeretnék, ha mielőbb odébb állnék. Mikor újra kimentem, egyszerűen elutasítottak azzal, hogy nem érnek rá, mert fontos megbeszélésük van. Én azonban nem adtam fel a küzdelmet, más móddal próbálkoztam, ami aztán be is vált. Fölkerestem a politikai szeminárium előadóit és egész télen a pártoktatás anyagához ajánlott szépirodalmat ismerttettem és olvastam fel a szemináriumok megkezdése előtt. A szemináriumvezetők szívesen vették ezt és később az oktatás résztvevői már felhívás nélkül értékelték a hallottakat.

Kitavaszkodott és azóta újra a földjeiken folytattuk az irodalom, a könyvek népszerűsítését. Március 23-i felolvasásunk már választási anyag volt és május 17-ig a választások sikerének előkészítésén dolgoztunk. Nagy sikerért ért el vendégünk, Szász Eta, a Szabó Ervin Könyvtár Sztálin-úti fiókjának könyvtárosa a *»Petya leszavaz«* c. előadásával, amely egy szovjet legényről szól, aki először szavaz. Felolvasásaink sokszor sikerültek.

A szakkönyvek olvastatása a politikai felvilágosítás mellett a legfontosabb teendő. Sokat tanulmányoztam Artyemjev feljegyzéseit és a szakkönyvek népszerűsítése tekintetében az ő módszerét alkalmazom. Kiválogatom a könyvszállítmányból azokat a szakkönyveket, amelyek feltételezhetően érdeklik a tszcs állatgondozó és mezőgazdasági brigádvezetőit, és ezeket kiviszem nekik. Ugyanakkor a szaklapok cikkeit is eljuttatom hozzájuk, vagy pedig értesítem őket — mint több esetben az állatorvost is —, hogy jöjjenek be a könyvtárba egy-egy új, érdekes cikk elolvasására. Minden esetben bejönnek. Takács László, a Gerő-tszcs állatfelelőse rendszeresen bejön a könyvtárba, ha értesítést kap tőlem. Jólfejlődő csirkeállományukban erősen kezdett hullani a kis baromfiak tolla. *»Lehet — mondta Takács —, hogy sok lóhúst kaptak és az étrendi változás okozza a tollhullást. Nézzünk valamelyik könyvet a baromfi-nevelésről...«* Kiválasztottam néhány könyvet és felvilágosításért az Országos Mezőgazdasági Könyvtárhoz fordultam levélben. *Mindjárt küldtek három szakkönyvet, amelyeket aztán eljuttattam Takácshoz.*

Itt említem meg, hogy könyvtárunk már rendszeresen igénybeveszi a *könyvtárközi kölcsönzést*. Elsősorban a Mezőgazdasági Könyvtárral van ilyen kapcsolatunk, de fordulok más könyvtárhoz is. A Budapesti Gépállomás Rákoskeresztúron van és mezőgazdasági tekintetben idetartozik a főváros többi kerülete is. Az egyik kerület fiatal agronómusnőjének gombatermesztési könyvet hozattam, továbbá az egyik brigádvezetőnek is, mert tapasztaltam, hogy érdeklődik a gomba-ermesztés iránt. *Sipos Mihály* kertészeti felelős pedig a Kossuth-tszcs-ben tavi haltenyésztés megvalósításának gondolatával foglalkozik. Neki haltenyésztési könyvet szereztem. *Roy Gizi* traktoros lány *mezőgazdasági géptant* kért. A szükséges könyveket könyvtárközi kölcsönzés segítségével szereztem meg és juttattam el az érdeklődőkhez. Az öntudatos, fejlődő dolgozók most már a *könyvtárhoz fordulnak, ha valamely mezőgazdasági kérdésben tisztán*

akarnak látni, Zsiros István, a Kossuth-tszcs állatfelelősének így adtam oda Biró: *Takarmányozásról* c. könyvét.

Ehhez a könyvtári szolgálathoz azonban feltétlenül szükséges, hogy a könyvtáros olvassa is a szakkönyveket és a szaklapokat. Kiválogatom a könyveket és cikkeket, amelyek az időszzerű munkához felhasználhatók, hogy ezek népszerűsítésével elősegítsük a soronlévő mezőgazdasági feladatok sikeres megoldását. Például felhívjuk a figyelmet a szőlő virágzásakor a pótbeporzásra, a tavaszi és nyári permetezéssel foglalkozó cikkekre stb. Megjegyzem, hogy nemcsak kérünk más könyvtáraktól könyveket, mi is adunk kölcsön. Rákoscsuba könyvtárában több az ifjúsági, mint a felnőtt olvasó, viszont kevés az ifjúsági könyvük. Mi kölcsönöztünk tehát nekik ifjúsági könyveket, amíg elegendőt beszerezhetnek.

A könyvek népszerűsítésére a parasztkönyvtárba járó gyermekeit mindig kikérdezzük, hogy ki olvas még otthon könyvet és a gyermekkel küldünk anyjuknak rövid terjedelmű szépirodalmi művet, apjuknak pedig a foglalkozásuknak megfelelő szakkönyvet. Tíz közül nyolc esetben beválik ez a módszer és a mezőgazdasági könyvet olvasó apának piros ceruzával megjelöljük a gyermek tasakját, hogy a könyvtár minden dolgozója tudja; mezőgazdasági könyvet is kell kiadni, ha könyvért jön valaki a családból.

Hat nagy ablakunk néz az utcára, ezek mindegyikében népszerűsítjük a könyvet és a szocializmus építését. »Mit tettél ma a békéért!« feliratú ablakunkban a békeharc könyveit tesszük ki, a *Békeharcos Híradó* tábláján a tszcs termelési és begyűjtési eredményeit közöljük. Új könyvek, szakkönyvek és szépirodalmi művek hívogatják az olvasót a többi ablakban. A dolgozó paraszt megnézi, de nem jön be rögtön érte. Jobbára a gyermeket küldi a könyvért és üzeni, hogy küldjük meg, amit a kirakatban látott. Sokszor bizony ki kell találnunk, hogy melyiket is kívánja...

A vándorkönyvtár módszerét szeretnénk rendszeresíteni, mert például a kertészetben nincs szekrény, ahová a kiküldött könyveket elzárhatnák, vándorlódaink pedig nincsenek. Ezért most 80×45 cm nagyságú dobozokat készítettünk erre a célra. Legutóbb filmet készítettünk a dolgozó parasztkrój és a tszcs életéről. A felvételeket kiállítottuk az ablakba azzal, hogy a fényképeket a könyvtárban lehet megrendelni. Erre olyanok is bejöttek, akik azelőtt nem lépték át a könyvtár küszöbét és közülük többen be is iratkoztak. Ilyen módszerekkel dolgozunk.

Hogy én miképpen lettem könyvtáros? 1945-ben a Fővárosi Könyvtár mozgókönyvtárának egyik első olvasója voltam. Tulajdonképpen ekkor kezdtem igazán ol-

vasni és azt olvastam, amihez ott hozzájutoitam. Akkor kezdett derengeni agyamban, hogy miért nem tetszettek nekem azok az úgynevezett »szórakoztató« regények, amelyeket annyian dicsértek. Shaw: *Trefjusis úr* lett a kedvenc regényem, amelyben egy gyáros fia megtudja, hogy milyen áron szerezte' apja a vagyonát, megundorodik osztályától és elhatározza, hogy a szocializmusért fog küzdeni. (Shaw ezt a tulajdonképpen befejezetlen művét Marx: Tökéjének hatására írta. A szerk.)

Négy polgárit végzett gyors- és gépíró voltam. Am ezek a könyvek azonkívül, hogy kedvet adtak az olvasására, arra ösztönöztek, hogy tanuljak és szívvel-lélekkel segítsek az új világi építésében. A SZÖVOSZ oktatási osztályára kerültem, de társadalmi munkában a könyvtárban is dolgoztam. Utóbb azzal bíztak meg, hogy rendezzem a SZÖVOSZ szakmai iskoláinak könyvtárait az egész országban. A *Tropovszki*-módszert alkalmaztam, hogy azok is kiismerjék magukat a könyvek között, akik nem könyvtárosok. 70.000 kötet könyvet rendeztem. Amikor a szövetkezeti központ könyvtárát ezer kötetre fejlesztettem, a SZOT részéről megnézték a könyvtárát. Így kerültem 1949. őszén a SZOT javaslatára az első könyvtáros iskolába, Szentendrére. Üzemi könyvtáros szerettem volna lenni, de az iskola elvégzése után, 1951 januárban a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központjába osztottak be és ott rámbízták a felszabadulás előtti szövetkezeti könyvek feldolgozását. Ezt a munkát két hónap alatt elvégeztem. 1951 októberében a Pedagógiai Főiskola könyvtáros szakának levelező-hallgatója lettem. Ezután Lőrincre, a XIII. ker. fiókkönyvtárába kerültem. Szerettem itt dolgozni és nem volt kedvem átvenni a XVII. ker. 36. fiók vezetését. Am, amikor egy vasárnap kimentem Rákoskeresztúrra, rögtön elhatároztam, hogy elvállalom a felajánlott vezetői állást, mert itt van mit dolgozni. 1951. december 5-én vettem át a rákoskeresztúri könyvtárát 5000 kötetnyi ömlesztett könyvanyaggal. Azóta itt, ebben a virágos, kertes nagy épületben dolgozom munkatársaimmal; *Gulyás Jánosnéval* és *Hajnal Sándorné* raktárkezelővel. Az állványokon most kevés híján tízezer kötet sorakozik. 1500 beiratkozott olvasónk van, közülük 900 felnőtt. *Nakher István*, a pártbizottság kerületi mezőgazdasági felelőse nagy segítséget ad falusi könyvtárosi munkámhoz, amelyért »A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár fiókhálózatának legjobb dolgozója« versenyzásával tüntettek ki április 4-én. Most fejeztem be a főiskola könyvtáros-szakát.

Elmondta: JUHASZ MARIA
a Szabó Ervin Könyvtár 36. sz.
fiókjának vezetője